

MOŽNOSTI VYUŽITÍ INTERNETU PRO VÝUKU ŠPANĚLŠTINY V RŮZNÝCH ÚROVNÍCH

Mgr. Eva Šafaříková, ČZU, PEF, katedra jazyků

Vážené kolegyně a kolegové,

Ve svém příspěvku bych vás chtěla informovat o určité nesmělé “modernizaci”, kterou jsem začala používat při svých hodinách a o výsledcích, kterých jsem se zatím dopracovala.

Existuje nepřeberné množství metod jak učit a jak se naučit cizímu jazyku. Každému navíc vyhovuje jiný způsob a jiný přístup. Důležité je uvědomit si na začátku našeho snažení, k jakému účelu chceme cizí jazyk používat. Zda jenom pasivně, pro možné vyhledávání potřebných informací v daném cizím jazyce, či aktivně, což je případ našich studentů, u kterých se předpokládá výjezd na studijní pobyt na partnerské zahraniční univerzity v rámci mezinárodních programů. Tam se očekává úroveň znalosti jazyka, která umožní bez obtíží poslech a porozumění přednáškám, absolvování seminářů a zkoušek.

Na naší katedře zatím používáme klasickou metodu výuky, to znamená, že cvičení vede pedagog, podle možností český nebo zahraniční lektor, který při hodinách používá učebnice nebo skripta, magnetofon, video a různé doplňkové texty. Vybavení poslucháren a učeben, v kterých jazyková výuka probíhá, ani zatím jinou formu přímé výuky neumožňuje.

V poslední době se hodně mluví o tendenci redukovat kontaktní hodiny, což jinými slovy znamená redukovat přímou výuku za přítomnosti živého vyučujícího. Můj osobní názor je, že pro výuku jazyků, zvláště pro jejich aktivní používání, je osoba učitele nezastupitelná. Jazyk není jenom slovní zásoba, gramatická a drilová cvičení, není to jenom výslovnost, jsou to i gesta, mimika obličeje, pauzy, atd. Nesmíme zapomenout, že prvotní funkce jazyka je vzájemná komunikace člověka s člověkem, nikoli se strojem.

Vyučuji na naší katedře španělštinu v různých úrovních. Pro výuku používáme metodu VEN 1,2 a 3, jako základní materiál, a doplňkové texty s odbornou terminologií, zvolené podle úrovně znalosti jazyka. Pro specializační kurzy používáme skripta. Zmínila jsem se, že při hodinách kromě učebnic, skript, magnetofonu a videa používám také doplňkové texty. Ty jsem vždy vybírala z časopisů, novin a odborných publikací, vystřihovala, lepila, připravovala fotokopie. Celý tento postup vyžadoval spoustu peněz, které jsem musela investovat do nákupu zahraničních publikací a novin a neméně času stráveného čtením, vystřihováním a lepením. Rovněž nezanedbatelný faktor bylo místo, které jsem potřebovala pro skladování všech těchto drahých nabytých zdrojů učebního materiálu. Hromadily se mi doma, ve škole, ve skříních, na stole, na podlaze. Ale vyhodit něco z toho mi připadalo jako neskutečná rozmařilost. Navíc jsem byla přesvědčena, že určitě ještě někdy budu z toho něco potřebovat. Nikdy, nebo téměř nikdy, k tomu nedošlo. Největší zklamání pro mne však bylo, když jsem se po takto finančně a časově nákladné přípravě nesetkala s očekávanou nadšenou odezvou svých studentů při hodinách, když jsme mnou připravené materiály zpracovávali.

Pak jsem pomalu začala objevovat Internet. Nejprve jsem ho používala opět jako zdroj článků a materiálů, které jsem si stahovala a tiskla a v písemné formě nosila do hodin svým studentům. Okamžitou výhodou, kterou jsem okamžitě a citelně zaznamenala, byla úspora financí a místa. Ovšem konečný efekt, který by byl satisfakcí za vynaložené úsilí a čas, se

nedostavil. Pro studenty to opět byla další nudná předloha , kterou přezvykovali z různých stran.

Věděla jsem něco o existenci multimediálních programů, jazykových kurzů, atd. Jenže jsem věděla, že k tomu je zapotřebí nákladné jazykové počítačové laboratoře, což je v našich podmínkách nemyslitelné. Bylo mi však jasné, že počítač a internet je něco, co může klasickou výuku zpestřit a přemýšlela jsem, jak to všechno zkombinovat. Řekla jsem si, že když nemůžeme s internetem pracovat při hodinách společně, musím připravit hodinu tak, abych potom formou domácího zadání mohla od nich vyžadovat nějakou informaci, kterou musejí vyhledat na určité adrese. Musela jsem přemýšlet a hledat možnosti úkolů, které by souvisely s tématem a zároveň náročností odpovídaly jazykové schopnosti konkrétní úrovně jazyka.

Nejprve jsem zapojovala jenom pokročilejší a pokročilé, ale mám zkušenosti už i se začátečníky.

Nashromáždila jsem si adresy, které mohu pro výuku používat. Jsou to např. adresy španělských deníků, kde mohu od kurzu Š1, což jsou začátečníci, v podstatě hned od třetího výukového týdne chtít různé informace, např. najít titulky, kde se vyskytují slova España, español, española, Madrid, madrileño, opsat ho a přečíst při hodině. Bavíme-li se o datech, měsících, počasí, může se obměňovat dle libosti. Pouze s rostoucím počtem týdnů studia jazyka se stupňuje i náročnost úkolů. Denní tisk využívám i v případě vyšších úrovní, kde zadávám pravidelné čtení španělského tisku. Lze monitorovat a porovnávat informovanost o určité konkrétní události (např. BSA, volby v určité zemi, živelná katastrofa) , o které by měli vědět i z našeho tisku či televize. To znamená, že vybavení očekávanou slovní zásobou dokážou najít v neznámém textu přesně to, co je zajímavé. Je irelevantní zda to dělají proto, že je to skutečně zajímavé , či proto, že to na nich někdo chce. I v tom druhém případě to splní účel, protože podle mých zkušeností je to nakonec “chytne” a ani jednou jsem se nesetkala s tím, že by to od někoho okopírovali. Já to také nijak nevymáhám, neboť se domnívám, že se španělštinu učí dobrovolně, bez nátlaku a toto je pouhé zpestření .

Poslouží adresa španělských železnic nebo letecké společnosti pro zjištění možnosti cesty z jednoho města do jiného v konkrétní den. Zajímá nás hodina odjezdu, příjezdu a cena v pesetách a v eurech. Slouží k nenásilnému procvičení číslovek a časových údajů. Mohou porovnávat co je levnější, dražší, rychlejší, pohodlnější, takže procvičují stupňování přídavných jmen, příslovcí, a také psaní, protože musí připravit zprávu pro své kolegy. Mohou připravovat všichni stejnou informaci nebo je rozdělím do skupin a každá skupina připravuje svoji informaci a opět se skupiny navzájem informují. Kromě jazykových dovedností si procvičí i orientaci na mapě Španělska a uvědomí si velikost a vzdálenosti této země.

Spoustu inspirace nabízí adresy partnerských univerzit, jejich studijní plány, možnosti stipendií. Vytvoří základní slovník pro téma univerzitní studium. Mohou posloužit k psaní autentických motivačních dopisů, prezentací. Tady je pole pro mírně pokročilé a pokročilé.

Nekonečným zdrojem inspirace je virtuální Institut Cervantes, který nabízí tolik možností přípravy a nápadů. A jsou další a další. Vyžaduje to ovšem tvůrčí myšlení, rutina se neuplatní.

Při svých učitelských mobilitách v rámci Erasmu jsem měla možnost asistovat při hodinách španělštiny jako cizího jazyka na Universidad Politécnica de Valencia. Katedra jazyků tam má k svému používání dvě jazykové počítačové laboratoře, které používá pro výuku. Jazyky se střídají podle potřeb a plánů jednotlivých učitelů. Práce studenty bavila, je však pravda, že někteří využívali možnosti, že jsou u počítače, pro vyřizování své pošty. Proto si myslím, že je lepší, když jim uložím úkol a po nějakém čase, bývají to dva týdny, od nich vyžadují výsledek. U počítače pracují kdy jim to vyhovuje a když se k němu dostanou, což nebývá lehké. Ale mám zkušenost, že všichni skutečně se španělským materiálem pracují,

musí číst, psát, porozumět psanému textu i nakonec ústní formou seznámit své kolegy s výsledkem své práce.

Kdybych měla shrnout klady využívání Internetu při mých hodinách španělského jazyka, mohu konstatovat že přináší:

- Zajímavější způsob přípravy pro mne jako vyučující;
- Neustálé obohacování vyučujícího o nové poznatky;
- Studentům pocit reálného používání jazyka již ve fázi jeho osvojování; tzn. že odpadá nudné a mechanické vypracovávání úkolů, které jim nepřináší nic nového. Při práci s internetem vždy sami, a to je důležité, objeví informace, které jsou autentické, skutečné a dále využitelné;

A pokud bych měla vyjmenovat zápory, napadá mne :

- Málo počítačů na počet studentů;
- Chybějící jazyková laboratoř s patřičným moderním vybavením;
- Skutečně velká časová zátěž pro vyučujícího při přípravě úkolů;

Na úplný závěr bych chtěla říci, že časová náročnost přípravy pro mne jako vyučujícího je možná vyšší než při metodě vystřihování, ale odměnou je mi zájem studentů a jejich elaboráty, které mi odevzdávají skutečně na úrovni. Některé jsem vám přinesla ukázat.

Děkuji za pozornost.